Q. D. B. V.

HISTORIA PEDIS TUMIDI,

QUAM PRO

DISPUTATIONE MEDICA,

Gratioſæ Facultatis Permiſſu,

PRÆSES

D. ALEXANDER CAMERARIUS,

Medicinæ Profeſſor Extraordinarius,

Nat. Cur. Hector. IV.

ET

Reſpondens

PHILIPP. CHRISTIAN. LAITENBERGER,

Kircho-Teccenſis,

PUBLICO EXAMINI SUBMITTUNT.

Ad diem 15. *Januar:* MDCCXX.

TUBINGÆ,

Typis Jo. Cunradi Reiſii Viduæ.

Σ. Θ.

OEdipus Tibi ſiſtitur, B. L. non *Tragicus Senecæ*, nec *Becckeri Chymicus*, ſed attenditur modò nominis ratio, viſa conveniſſe nuper Cuidam noſtratium. Fuerat olim Thebanus iſte *tumore nactus nomen ac vitio pedum*, qui poſtmodùm *Sphinga cæcis verba nectentem modis non fugit*, ſed *nodoſa ſortis verba, & implexos dolos, ac triſte carmen alitis ſolvit feræ.* Tantum nos non promittimus; ſi quis ſibi videatur eſſe *Oedipus*, *non Davus*, ipſi quidem naturæ commendamus ænigmata: Thema ſaltem medicum habemus Pedis Tumidi, hoc inſignire libuit græco illo nomine. Quod enim in publico quondam ſolebat ad ſe convertere oculos noſtros phænomenon pedis extraordinarium, illud, poſtquàm oculis fuit ſubtractum, in memoriam & ſub examen revocare, ut diſſertationis materiam præbeat, & maneat in hiſtoriâ medicâ, operæ pretium videbatur fore non nullius. Sc. ambulavit diu inter nos Vir ordinis ſenatorii, qui dici meruiſſet Oedipus, ob pedem craſſum tumidumque valde, multò majorem altero, cujus magnitudo & figura manſerat naturalis. Qualis ergò fuerit illius moles, deſcribendum erit ante omnia, ſequentur indè circumſtantiæ cæteræ.

Pes dexter ſolus, libero ſemper ſiniſtro, à genu ad metatarſum, nec altiùs per femur, nec inferiùs per extremos digitos, ubi utrinque nullus fuit unquam receſſus à ſtatu naturali, tractus itaque tibiæ, laborabat tumore inſignis craſſitiej, æqualis, quaſi cylindricæ, ad tactum duriuſculo, ut ſub malleolis tamen digitorum impreſſioni ceſſerit, & veſtigium aliquale ſervaverit; cætera ſanus, indolens, mobilis, ſolo pondere mole-

ſtus, abſque inſolito caloris vel frigoris ſenſu. Sic per urbem, per campum, licuit ambulare, ſatis commodè, moleſtiâ per longam conſuetudinem tolerabili; cùm & vir ipſe valetudine gauderet ſatis integrâ, & pertingeret ad ſenectutem mediam. Circumtulit autem pedem ita tumidum ad viginti quatuor annos, quaſi ſemper in eodem; talis & tanta fuit tumoris conſtantia.

Principium ducitur ab *Eryſipelate*, & *Febre Petechiali*. Ab illo quidem, quippe cui in hoc pede per annum antequam hâc corriperetur fuerit obnoxius, & quod poſtea tumori ſupervenerit aliquoties: ſc. rubor, ardor, cum tenſione, ad ſplendorem, ut minaretur perruptionem, quod tamen nunquam factum in hoc pede, benè verò in altero, non tumido, qui poſterior in ordine ab eryſipelate exulcerato latè ſuper tibiam mediam anticam maduit, & ſanatus quidem, ſervavit tamen rationem calendarii, puncturis dolorum ad mutationes tempeſtatum.

Febrem autem iſtam ſuſtinuit anno 1695. à fine aprilis in principium maji, & ſuperavit quidem, ut tamen abindè obſervatum fuerit illud pedis augmentum. Liceat hîc immiſcere exemplum, quod doceat *fatalia malignitatis*, quorum quidem tanta eſt copia & varietas. Sc. lues illa urbi per aliquot annos gravis, ab hyeme in ver plerumque gravior, viſa vel tandem remiſiſſe & terminum ſuum attigiſſe, ex improviſo ignotâ de cauſâ ſemel quaſi adhuc caput extulit, & corripuit *puerperam*, quales perſonæ aliàs malignis temporibus ſolent periclitari: Hanc abreptam acceſſerat, tanquam in iisdem ædibus habitantem, *vidua*, ſed & ipſa brevi hinc infecta deceſſerat; *Noſter* ergò hujus gener in ordine ſequebatur tertius, graviter tum quoque dejectus, evaſit tamen. At *uxor* matri & marito fideliter aſſiſtens permanſit libera. *Chirurgus* quoque jam dicendi mali curam gerens nihil contagii reportavit.

Scil. in ſummo morbi acuti, non à decubitu chronico, verſus declinationem, animadverſus fuit in ſiniſtrâ natium *ſphacelus*, quem & alexipharmacorum epithematibus, & carnis emortuæ exſectione, tractare neceſſum habuit, bono tamen cum ſucceſſu, ut mundato ulcere felix obtineri potuerit ſanatio, & hoc loco manſerit conſtans.

Quanquam ergò ſit in deſideratis attentio t. t. ad principii circumſtantias, ab iſto tamen gravi morbo *tumoris* ducebatur *epocha*: Cujus jam per tot luſtra geſtati ſequitur aliquale modò *decrementum*, ſed ſuſpectum. Tandem enim, qui ſub vitæ genere ſatis quieto opis medicæ diu non fuerat indigus, conſulere cœpit poſt æquinoctium vernum anni 1718. cùm

incer

incertâ vel ignotâ de cauſâ pes mollior, minor, ita per dies videretur detumeſcere non plenè quidem, non parum tamen, ut ſpina tibiæ videri potuerit & tangi, reſtante ſacco maximè circa malleolos, ubi digitorum imprimi ſolebant veſtigia; idque abſque ſymptomate aut dolore quodam pedis ipſius: atat quantum deceſſit *inferis*, tantum videbatur cedere in præjudicium *ſuperis*. Etenim capitis quidam ſtupor, pectoris oppreſſio ad reſpirandi difficultatem, cum virium decremento, invaleſcebant adeò, ut valediceret, tempus migrandi adeſſe totus reputans. Ex ſtatu tamen hoc ancipiti liberari, & à gravioribus tunc præſervari potuit, ut ſub finem aprilis, favente dierum temperie, prodierit in publicum; non tamen ſine notabili iterum pedis ſui tumidi incremento. Hinc tranſactâ benè ſatis æſtate, ſub finem auguſti, ab uvis præcocibus, maturis tamen, aliud querelarum genus, ſcil. de urinæ difficultate, cum muco, ad mictum cruentum, abſque dolore lumborum, quod quidem aliquandiu variè moleſtum videbatur & ipſum remittere, cùm brevi ad pectus iterum converſo morbo, graviter ſpirans, tremulus, acutè intra quatriduum confectus, diem tandem obiit ſupremum inter 17 & 18. Novembris 1718. annorum 69. 5. menſium.

Non prætermittenda videbatur tunc occaſio, inquirendi, quid monſtri hactenus aluerit hic oedipus. Quæ itaque in *ſectione* notavi, ſunt ſequentia: Color pedis tunc pallidè albus, non fœdus, cùm olim fuerit liveſcens, ſ. ex rubro cœruleſcens. Cuticula ſquamularum inſtar tenuium ſecedens, quod à longo tempore ipſi dicebatur fuiſſe familiare. Tumor à metatarſo ad, non in nec ſupra, genu æqualis, circum rotundus, major tamen in poſtico, nullis prominentibus aut tangendis nodis vel globulis; Mollior jam ad tactum ac laxior, quin imò minor, cùm olim fuerit ſatis durus, multò major. Inciſâ per longum cute mox *ſtillicidium* largum aquæ primò cruentæ, dein claræ, viſcidulæ, in cochleari ſuper candelam bullientis & ſpumeſcentis, ſub hâc autem ſpumâ ſimile quid grumo lactis, poſt refrigerationem turbidulæ, non ſine pinguedine innatante. Sub cute pes circumcirca involutus *pinguedine*, verâ, firmâ, duriuſculâ, copioſâ inprimis ad utrumque malleolum, ad poſticum, & ad partem magis internam, ultra tranſverſum adhuc pollicem craſſâ. Subſtantia hujus duplex, *flava*, veſiculoſa, pinguis, & *alba*, membranoſa, denſa, tenax, fortis; cui intertextæ prioris particulæ. In & ſub ſpiſſo hoc integumento nihil comparuit p. n. Non glandulæ conglobatæ, non venæ varicoſæ, &c. Sed illo detracto videbantur muſculi

ſculi omnes in ſalvo, at macilenti, (ut ipſe per ſenectutem & ultimum morbum ſenſim magis factus exſuccus.) non intermixtâ ipſis tali pinguedine; Et ſeparata indé cutis fuit non craſſa, ſed tenuis, flaccida, jam rugoſa.

Tantum ſuppetit de noſtro. Liceat hinc excurrere aliquantum ad conquirendos caſus plus minus conſimiles: Ubi quidem inprimis egregiam in omni caſu per praxin obvio præſtare ſolet operam promtuarium hiſtoriæ medicæ, *Miſcellanea Naturæ Curioſorum* intelligo, in quibus ſparſim occurrunt, quibuſcum conferri poterit noſter. Figuræ Chriſtianorum S. Thomæ Dec. II. Ann. III. Obs. XIII. & XIV. ſiſtunt tumores, ſed inæquales, ſtrumoſos, noſtro non ſimiles, qui proin tranſeant.

Ann. 3. ad obs. 69. *Wedelius* in figurâ femur ſiniſtrum exhibet, ſed nimis quàm multo tumidius, ac fuit tibia noſtri thematis: *Modus* a. *Materiæ* convenit in tantum; Tali tantoque tumore pueri duorum cum dimidio annorum inciſo apparuit caro per totum mucilaginoſa, compacta tamen, inſtar lardi antiqui, pinguedinem mentiens, interſperſa glandulis ſemina cucumeris quàm accuratè repræſentans; ſanguis ferè nullus, ſeri modicum, pus nullum, niſi circa inguen, & circa os femoris, quod etiam cariei ſenſerat primordia.

Dec. 3. 2. o. 155. Ruſticus pedem dextrum uſque ad genu ingenti affectum tumore, cùm ob molem tolerare amplius nequiret, amputari voluit, ſed præterlapſis indè aliquot diebus fato functus: Dicitur autem pes ille ponderaſſe *ſexaginta libras*, cumque incideretur, *gelatinæ pedis vitulini* ſpeciem retuliſſe, neque carne, neque ſanguine in eo repertis.

Dec. 3. 2. o. 226. ab Ill. Præſ. *Schroekio* recenſetur obortus poſt mammæ tumorem diſparentem, & abſceſſum ſub axillâ curatum, *tumor cubiti œdematoſus*, *ſcirrhoſus manûs*, omnia per latus ſiniſtrum, ex digitorum interſtitiis multum ſeri ſtillans, abſque exulceratione, inflammationi tamen obnoxius, non æquè dolore ac pondere moleſtus, nec internis, moderatâ ſalivatione, ſolvendus, nec externè diſcutiendus aut ſuppurandus, tandem & acutè ſub difficili reſpiratione, non ſine ſuſpicione ſublatentium polyporum, terminatus: Itaque ſtagnationi lymphæ, ab ipſius vaſorum compreſſione vel obſtructione, exhalantibus tenuioribus ad viſcidiorum coitionem potius ac acidi coagulationem, abſentibus ſcil. dolore & excoriatione, adſcriptus.

Dec. 3. ann. 2. o. 1. Stupendus brachii dextri puellæ tumor deſcribitur,

bitur, ſequitur reſolutio caſûs anno 4. in app. D. *Gabrielli*, Senenſis, (de quo cum laude Giorn. d'Ital. t. VI. p. 118.) dicitur *natta aqueo-adipoſa, hydro-ſteatodes*, figura ibi monſtroſa à metacarpo ad medium humerum, digitis in ſalvo, moles ſtupenda, plus ſeſquicentum librarum, quò devenit ſpatio 7. annorum, cujus ſubjectum membrana modò adipoſa, (muſculis ſubjectis naturaliter ſe habentibus.) cauſa lympha, limpida, inſipida, cum aliquali ſalſedine, inſtar albuminis ovi coquendo concreſcens, vah tot librarum, in hydatidibus & ſacculis, quâ effuſâ comparuit interna ſubſtantiæ uberis vaccæ non lactantis conſimilis. Atat non poſſunt omnia ſiſti in compendio, præſtat remittere L. ad ipſam hiſtoriam prolixiorem, non tamen quàm par eſt, & materiæ gravitas requirebat.

Novellæ d. reb. literar. Octobr. 1718. nr. 85. referunt, in *Giorn. d'Ital.* t. 29. recenſeri â *Valliſniero* planè ſimilem tumorem enormem brachii, qui non *hydrops tympaniticus particularis ſpurius* ſit, ſed *polypoſus*, comparatus cum illo Miſc. Nat. Cur. Expectandum, dum ad nos pervenerit liber.

Occulti, ſuſpecti fuerunt etiam *tumores pedum monſtroſi*, quos in iisdem Miſc. Dec. 3. ann. ult. o. 125. *Nebelius* exhibuit; unà cum literis *L. B. à Brunn*, & curatione paradoxâ per turpethum diureticâ; quæ ſingula attentè legi merentur, intra anguſtias pagellarum referri non poſſunt.

Nefas præterire, quæ ſuppetunt ex Miſcell. de tumoribus dexteritate chirurgicâ *Sutorii* vi ſingularis corroſivi ſublatis; quanquam ſede & formâ ſint diſſimiles, huc tamen omninò ſpectant ex conditione materiæ. Dicitur n. e. g. ann. cit. ult. o. 209. in cervice *ſteatoma adipoſum*, vaccinæ mammæ perſimile, attactu durum, albicans, ex innumeris ſparſis hinc inde & confuſis chordis quaſi præditum, cum tuberculis inſtar glandularum, imò lamellis oſſeis interceptis, &c. Vel ſolus figuræ conſpectus docet pretium curationis.

Et Dec. 2. ann. 8. o. 227. quis non horreat *ſynciput monſtroſum*? At & hujus ſubſtantia interna potiori ex parte inſtar *lardi*, lardo aprugno planè ſimilis, fuiſſe dicitur; ubi nota iterum ſubjecti cranii conditionem. Non minùs Dec. 3. 7. o. 221. felix curatio chirurgica tumoris vægrandis in loco periculoſo, ſub axillâ dextrâ, radice ſuâ ad brachii craſſitiem fixi.

Sed quid ſi *intra articulos* infectos lateat radix? quale pariter exemplum ſuppetit in toties laud. Miſc. Nat. Cur. Dec. 3. ann. ult. o. 193. ſcil.

ſc. *Sarcoma cancroſum*, ex cavitate genu pedis ſiniſtri ab externâ parte propullulans.

Omni jure huc etiam ſpectat ex Cent. V. obs. 27. *Morgagni excreſcentia membranæ adipoſæ*, ab homoplatâ dextrâ feliciter reſecta, pondere librarum quaſi novem deprehenſa, & in hunc ferè modum ab ipſo deſcripta: " *Cute craſſefactâ cum ſubnexis vaſis ſanguiferis detractâ, undique in conſpectum venerunt membranacei ſacculi, digiti pollicis craſſitudine, nonnihil inflexi, ſed tamen ſecundum tumoris longitudinem poſiti, cylindri figuram magnam partem referentes, & ab incluſâ pinguedine ex albo flaventes, quorum parietes vaſcula ſanguifera perreptabant. Eos ſacculos proclive erat, reſolutis digito membraneis vinculis, ſejungere, itemque ſingulos in plures alios diducere, hos autem denique in minimos, intra quos exiguæ, & innumeræ veſiculæ adipe diſtentæ, adhibito præſertim microſcopio, facilè apparebant. Hæc erat omnis tumoris ſtructura. Cujus cùm partem ſuppoſito igne liquari juſſiſſem, perpaucis membranis colando abjectis, ejusdem rationis adipem habuimus, cujus ex ſaniſſimi hominis membranâ adipoſâ habere ſolemus.* „

Qui ſub finem additur tumor de nate viri exciſus, figurâ & magnitudine pueri caput æquans, ejuſdem ſtructuræ, petiolo cum adipoſâ membranâ cohærens, &c. etiam in *Hiſt. Acad. Sci. Gall.* ann. 04. nactus eſt parallelum, vetulæ macilentæ, cui ad femur exortus tumor merâ pinguedine conſtare deprehenſus; Imò per patriam habuit ſibi ſimilem non unum. Qualis & *Ven. Parenti* quondam oblatus, ex merâ pinguedine conſtans, cum glandulis paucis, at majuſculis conglobatis diſcretis, ut verbis l. c. utar, cùm ſuppoſito igne liquaretur, perpaucis membranis colando abjectis, ſingularem axungiam humanam præbuit, qualem aliàs ex cadavere violentâ morte peremti ſibi parare ſolent anatomici: Quin & portio cutis, quâ tegebatur priùs, detracta præparando in corium elaborata fuit, & aſſervata formâ mitellæ, viro ſuperſtite ſano & libero.

Poſſent etiam hîc excerpta dari obſervationum duarum *Pechlini*, ſed præſtat remittere ad legendum integras: Prior eſt nr. 48. l. 2. ſub titulo *pinguedinis anomalæ*; verùm ibi omnis pinguedo in abdominis molem conjuraſſe videbatur, inæqualem, ad genua prolapſam, &c. Altera nro. ultima, l. 3. *ſteatoma glanduloſum* exhibet, à dextro latere ſub coſtis dextrè exemtum, 4. librarum pondere, deprehenſum pingue, membraneum, glanduloſum, &c.

Plures

Plures *alterius generis* tumores artuum non conquiram: Citari tamen meretur *manus picta* in ædibus *Lithotomi*, monſtroſæ magnitudinis & figuræ, à ſpinâ ventoſâ ut videtur tam carioſè exeſa in profundas cavernas, quàm in cartilaginoſam ſubſtantiam extenſa & indurata. Alienis autem non immorando diutiùs, revertemur vel tandem ad Oedipum quondam noſtrum.

Alterius ergò *pedis*, ſc. dextri, ejuſque ſolùm *medii*, *tumor* æqualis, *conſtans*, abſolvit hiſtoriam noſtram. Hæc ſunt phænomena præcipua, tria, quæ ſubjectum & morbum concernunt, quibus ſi accedat *materia*, completur numerus eorum, quorum ratio quæritur. Pro cujus inquiſitione liceat excurrere ad Autorum placita, tam de cauſâ *obeſitatis nimiæ*, quàm *intumeſcentiæ partium* in genere; ſiquidem fortè illa huc applicari poſſit per determinationem latiùs diffuſi ad certam partem, hæc autem præbere analogiam ad noſtrum caſum.

Ætiologia tumorum vulgò præſupponit *humorem* quemcunque, vel ſenſim in parte *collectum*, vel confertim eò *influentem*; illud vitio vel *partis*, vel *alimenti*; hoc aut per *attractionem*, dolore, calore, aut per *pulſionem*; ſc. juxta tab. 7. *Mœbii*: ubi tamen reſpiciendum quoque monetur ad *partem mandantem & recipientem*. *Wedelius* in pathol. dogm. rationem inſuper habet *Archei*, utpote qui omnium quæ in corpore fiunt faber audit, aut negotium quodcunque ſ. rectè ſ. ſecus procurat, adminiſtrat.

Hæc igitur in omni tali caſu erunt, quæ in diſputationem venient: *Utrum* ad caſum conveniat languens à morbo natura, vappeſcens maſſa ſanguinea, tardioris circuli, partium atonia, vi cujus hîc vel ibi materia peccans ſenſim hæreat, ægriùs promoveatur?

Vel, ſuperior morbo natura, confertim objectum moleſtum expellens ab interioribus, ſuperioribus, nobilioribus, ad exteriora, inferiora, ignobiliora?

Diverſi utrinque adhuc ſuppetunt modi, & in *impedimento reditûs*, & in *expulſu heterogenei*, quos non niſi ex circumſtantiis determinare licebit. Nec enim culpam modò quærendam *infrà in parte*, ſed & *altiùs ſitam* eſſe poſſe & ſolere, docent tot exempla. Ab imo quidem ventre *gravidarum* pedes œdematoſi; à medio ventre *aſthmaticorum*, *Patini* e. g. anevryſmali polypo confecti, pedes tandem œdematoſo tumore inflati, non levi quidem (ſed vanâ & falſâ.) plurium conjecturâ & ſpe, aquarum in ſpiritalibus partibus exundantium illam fore ſalutarem metaſtaſin. Ex app. M. N. C. 3. 1. Et *à febribus* pedum tumores utrum

arguant

arguant viſcerum infarctum, teſtimonio hypochondriorum fortè tumidorum, durorum, vel exhauſtas naturæ vires, conſiderandum.

Quod autem *expulſionem criticam* vel quaſi talem, ſ. imperfectam, concernit, conformis quidem habebitur ipſa & explicabitur *aphoriſmis* 31. ſqq. 44. 74. ſ. 4. ubi *apoſtaſeon & phymatum* fit mentio, tanquam febricitantibus ſupervenientium; verùm rationem prioris ita declaravit *Stahlius* ſing. progr. ut adjungi mereantur *apoſtematibus* etiam *apoſtaſes* in tab. 16. *Mœbii*. Cùmque in citatis aphor. determinentur hæ ſpecialiter ad articulos, quid vetat, etiam pedes, artus, ſecundum id quod eſt præter & extra articulationem, intelligere: quanquam circa malleolos tumores ſoleant eſſe majores.

Sc. vel ex poſt facto, ab eventu, benè diſpar talium à morbo prægreſſo vel acuto vel chronico tumorum obſervatur conditio, prout vel *alterius* eſt vel *utriusque*, pedis vel *totius* vel *tibiæ* ſolùm, cum *motu* tumoris vel *ſurſum* vel *deorſum*, ad *incrementum*, quod communiter metui ſolet, hydropicum, vel *decrementum*, remiſſionem, evaneſcentiam, ut neſcias, utrum tranſpiraverit an retroceſſerit continens tumoris cauſa, materia.

Eſt inſuper circumſtantia notabilis illorum, quibus à ſuperatâ febre acutâ convaleſcere incipientibus pedes intumeſcunt, vel unus modò pes intumeſcit, non ſimpliciter, nec tacitè, ſed poſt prægreſſos dolores *non* externos *eryſipelaceos*, *ſed* internos *ſpaſmodicos*; ubi conſequenter ad has ſtricturas ille humorum ſeceſſus ſe habere videtur.

Laud. *Stahl.* in cit. progr. & diſp. ſing. d. raris morbis, à curatione ſuſpectâ, *abuſu* in ſpecie *volatilium*, tale quid annotavit. Nobis tâmen nota ſunt exempla, id ipſum in gradu non levi perpeſſorum, qui morbum tantum non in ſolidum naturæ commiſerant & ſuperaverant. Idem quoque pecul. diſp. *oedemata podagricorum*, quàm differant à principio *hydropis*, ex profeſſo diſquiſivit. Equidem arthriticorum ſpaſmus, dolor, phlogoſis, apoſtaſis non ſuppurabilis, (ſ. rhevmatiſmus audiat ſ. arthritis vaga.) œdema, etiam ordine ita ſe excipiunt, ut poſteriora deducenda videantur à prioribus.

Determinans autem *ad alterutrum* modò *pedem ratio* dabitur vel ab *extra*, vel ab *intra*. Exemplum illius aut occaſio erit e. g. à diſtorſione, *ſubluxatione* malleolorum, unde meminimus longam ita tumidi pedis inferi moleſtiam, ſuſpectam quidem feliciter tamen evictam, ut nihil ultra poſt ſe traxerit.

Tumor

Tumor permanens ab *eryſipelate*, à *ſcabie*, malè curatis, quæri poteſt in indice *Junkeri* prax. Stahl. Applicari etiam poteſt quartus *Bœrhavi* modus, ſ. finis abeuntis inflammationis in ſcirrhum §. 392. non reſtringendum fortè ad ſolas glandulas. Idem tamen §. 371. & 374. inflammationem, cruoris arterioſi in minimis canalibus ſtagnantis attritum à motu reliqui cruoris moti, pro ſubjecto totum ferè corpus habere dicit, nullibi tamen frequentius & tenacius quàm in adipe obſervari ſubjungit. Exemplum autem *apoſtaſis in ſcirrhum* abeuntis legi meretur in M. N. C. 3. ult. O. 121. Memini me vidiſſe manum ancillæ dextram ad cubitum uſque, ſalvo humero, conſtanter ita tumidam & mole gravem, ut operas tamen præſtaret domeſticas & ruſticas etiam duras. Dicebatur autem enormis ille tumor principium habuiſſe à frequentibus in brachium anticum eryſipelatibus, ut ipſa graviſſimè decubuerit, digitum medium aliquandò veſicæ gangrænoſæ occupaverint, abſceſſus in volâ manûs apertus multum puris fuderit, &c. Certè riget indè adhuc digitus ille, ad uſum ineptus, turgent reliqui, utut nihil ulceris ſuperſit, niſi ad juncturam carpi ſubinde rhagades, dum puella de cætero ſana.

Utrum *ſuppedanea* acria, *veſicatoria* fortè per morbum poſita, determinent magis naturam huc quàm illuc, poterit etiam in conſiderationem venire?

Repeti & haberi iterum ratio poterit *viſcerum ſuperiorum*, quorum reſpectus ad œdemata in Miſc. Nat. Cur. cent. ult. p. 322. fuit propoſitus. Scil. Veterum pars mandans, item *illud κατ' ἕξιν*, *ſ. hepar*, *ſ. lien*, non nihil hîc valebunt.

Per analogiam huc revocari poſſent rationes *Kozaki*, ad obſervationem, *cur ulcera*, *eruptiones ſanguinis*, *&c. frequentiores fiant ex venis poplitis*, *ſuræ*, *quàm parvi pedis*, *vel femoris*? Prætendit enim concedi futuræ aliàs cauſæ morbificæ exitum in extremitatibus, ubi ſenſim in ungues & callos abſumatur pondus humorum; emunctorium autem ſuperioribus patere per hæmorrhoides, &c. Sic quod in medio inter iſta duo hæret, determinatur ad tibiam.

Tranſeundo ad *lardum* noſtri *œdipi*, quæſtionibus quidem hâc vice nec videtur locus, nec opus, quia verſamur in practicis, quibus ferè perindè eſt, quodcunque placeat ex dicendis: Utrum intermedia requiratur *glandula*, quæ materiam pinguedinis à ſanguine ex arteriolâ ſecernat in veſiculas? Vel *arteriarum pori* num ſufficiant pro tranſmittendis non niſi pinguibus particulis, globulis, aquæ per microſcopium in-

natare viſis ? Utrum peculiares per corpus vadant *adipoſi ductus* ? &c. Hæc talia modò anatomiæ oculatiori &, phyſiologiæ relinquimus.

Modus autem *materiæ pinguis* per tumorum talium hiſtorias obſervatur ferè *triplex*: Primus conſtituit *Steatoma*, tumorem dictum cum folliculo, quo ſebacea concludatur materia; Alter format fundatque protuberantias iſtas grandes, quaſi *excreſcentias*, multarum librarum molem, meræ intus pinguedinis, interceptâ tamen glandulâ conglobatâ hîc & ibi, ſeſſiles vel pendulas maſſas, quin globos; Tertius partem ut *ſpiſſum involucrum*, inſtar ſpleniorum ſubjectos muſculos, circumcirca ambit & involvit.

Diſpoſitio partis ſ. aptitudo ad augmentum tale ac tantum fundatur in *ſubjecto ſpecialiori*, ſcil. in *Membranâ Adipoſâ*, quæ eſt inter integumenta corporis humani univerſalia ferè totius, circa ſuram certè præſtò eſt, conſtans veſiculis mollibus, laxis, ut plures uſque lobuli, ſacculi fieri, augeri & ampliari poſſint, inſinuante ſe per interſtitia & urgente dictâ huic loco congruâ materiâ. Hæc ipſa utique in ſe bona eſt, oleoſa, pinguis, chyli & ſanguinis portio, aquæ ſatis intimè non commiſceri ſolita, ſed ad ſeceſſum prona.

Hujus concretioni aſſignatum fuit quondam *frigus*, ſenſu ſcil. medico, minor calor: & obeſus aliàs corporis habitus non æquè eſt, ubi prævalet caloris impetus, quàm ubi lymphâ temperatur; quid quod in alterum extremum ſeri crudi & laxi obſervatur degenerare. Utrum *acidum* accedat, quod *Dolæus* voluit in encycl. chir. pro concretione, ſi blandum dicatur, facilè concedi poterit; eò magis, cùm ſulphuris principio acidum detur à chymicis.

Fuit autem hoc ſpecimen nutritionis & augmentationis ſingulare, ergò à *corpore organico* abeſſe nequit ipſius *Actus*, ſtructuræ hujus & conformationis in ſe artificioſæ, exceſſu hîc ſaltem peccantis, *director*, ſ. Archeus ille wedelii, ſ. Natura Hippocratis, ſ. Anima Ariſtotelis.

Quanquam enim paſſim per corpus, ubi ſemel paratus eſt quocunque caſu *locus minoris reſiſtentiæ*, ſolet eò vergere & pergere motus ſpirituum & ſanguinis protruſorius, prolongatorius, juxta conditionem partis: Videtur tamen principium illud agens etiam *quaſi re bene geſtâ* fovere & continuare inſtitutum ſuum ſ. rectum ſ. erroneum.

Poſſet advocari adhuc ex aph. hipp. quidam, ſc. nr. 45. ſ. 4: *Quibus phymata aut dolores in articulis oboriuntur poſt febres, hi copicſiore cibo utuntur.* Scil. ſuperato morbo natura ut vires recuperet, ſic & carnem

&

& pinguedinem, quarum plenitudine conſiſtit corporis habitus melior, appetitui indulget. Sic prior tumor eryſipelaceus, ſcabioſus, &c. erit juxta *Vett.* per facultatem expultricem, alter per retentricem & coctricem explicandus.

Indè *conſtantia tumoris*, influxu & refluxu ſuperſtite & in ſalvo. Si lympha in hydrope ſaccato durat per annos incorrupta, ſi & alia p. n. extravaſata diu præſervantur, quia non conceditur aeri externo appulſus; Quantò magis membrana adipoſa manere potuit in ſuo ſtatu augmenti per tot luſtra, ſalvâ qualitate & ſtructurâ internâ. Fuit enim augmentum illud in quantitate ſolâ, ita, ut etiam diſtinctæ manſerint veſiculæ pinguedinis aut lobuli, texturâ candicante fibroſâ comprehenſi. Naturalis adeò ſtatus duravit per tot luſtra, non fuit facta confuſio in maſſam informem. Non injuſta autem hîc fuit comparatio illorum, qui modum ſubſtantiæ tumorum iſtiusmodi ſimilem dixerunt *uberi vaccino*; interiora n. hujus exhibent etiam diſtinctè texturam talem fibroſam ſolidiorem vel tenaciorem, & interceptas maſſulas flaveſcentes.

Epicyclum quendam in tumoribus loc. laud. adduxit *Wedelius*. Hunc in noſtro caſu probat pedis decrementum. Commune cum tumoribus phænomenon. Utut non plenè detumuerit, notabilem tamen ſuæ molis paſſus eſt diminutionem. Etenim & ipſa pinguedo manſit plus minus mollis, & aderat ipſi lympha fluxilis reſorberi apta. *Tabes* autem in primo ſui gradu pinguedinis infert conſumtionem, ſ. concipiatur illa tranſpirare, ſ. revocari in ſanguinem. Etenim hic videtur eſſe reſpectus proviſionis in futurum, theſaurus in caſum neceſſitatis; de quo videſis *Stahl.* in phyſiol. Et animalia quædam per hyemem pigra dormire dicuntur ſuſtentata ſuo pingui, (ſed & tandem imminuto.) vel tanquam alimento, vel acrium humorum lenimento. Sed *doctrina de reſorptione* conſiderationem meretur ampliorem.

Quod de occluſis emiſſariis fonticulorum, ulcerum antiquorum, &c. obſervat *Lanciſius* d. mort. ſubit. c. 19. hæc *tam ſignum quàm cauſam ſolere eſſe metuendæ mortis inopinatæ, quatenus nimirum vel ſenſim modò deficiant, ob univerſam fluidorum ſolidorumque machinam de ſuo robore remittentem, & ſecretionum munera languidè exercentem, vel etiam deleteriâ mixturâ ſuâ partibus nobilioribus in quas decumbunt, ocyſſimum exitium portendant*; Idem valet & applicari etiam poteſt ad ſubſidentiam partium tandiu plenarum, tumidarum. Uti quidem noſtro tale quid fatale olim fore & inſtantis mortis prodromum, jam diu eſt quod prædixerat amicus.

Iſtis

Iſtis ita quidem ſe habentibus, in poſterum *quid conſilii*, ſi quandò caſus iterum obvenerit ſimilis? Præſuppoſito, per cautam *diagnoſin* conſtare de hâc tumoris ſpecie, de hoc materiæ pinguis modo, tam per remotionem ſignorum œdemati propriorum, quàm per obſervatam præſentiam phænomenorum recenſitorum, tunc quidem *Therapia* in caſu ceu noſtro, quo radicatus & inveteratus offertur affectus, deliberandum proponit: *Utrum* tolerandus ſit tumor moleſtus quidem, cætera tamen benignus, & patienter ferendum, quod videtur mutari non poſſe? *An* vero poſſibile vel conſultum ſit, eidem reſiſtere? Exacerbare quidem ſ. dormientem canem quaſi excitare, minus tutum videtur.

Operatio chirurgica, qualis per exæreſin prominentium tumorum ſingulari dexteritate & felicitate peracta loc. cit. legitur, locum in caſu noſtro non habuiſſet.

Quia tamen *eryſipelati* obnoxius erat œdipus, hujus ergò tam præſervatio quàm curatio talibus proponenda, commendanda. Præſtat vitando errores diætæ non dare occaſionem, turbatum corpus, afflictum pedem, tradere quieti, calori, &c. quàm talem apoſtaſin vel repellere vel figere. Si quid tamen deſideretur ad extra, præſtò ſunt tot epithemata ſicca, modeſtè reſolventia, vel & ſpiritus benè fugaces, tenues penetrandi vi inſignes, & proſtant paſſim, ut recenſeri ne quidem videatur opus.

Quia porrò tamen vel tandem decrementum aliquale notatum fuit; quotieſcunque tale quid obſervabitur, ne in præjudicium capitis, pectoris, &c. vergat, tempeſtivè *revocanda* ad ſedem quaſi priſtinam natura, vel *divertenda* erit: Quin etiam *præſervativè* per annos tolerantiæ vere & autumno, *affluxus* partem uſque in majus augmentum deducturus *præ-occupandus*; & *refluxus*, quem importat citatus epicyclus, ad alvi & urinæ vias *determinandus*, habito ſemper reſpectu virium & viſcerum. Etenim horum conditio ſuperſtes ſi fuerit laudabilis, præcipuum ſpei vel prognoſeos bonæ fundat principuum; Secus dubiæ, ſi deficiat, languеat.

Utrum *balneandus* talis œdipus? Videtur obſtare metus relaxationis uſque majoris, ad augmentum ulterius. Videntur ſuadere paroxyſmi eryſipelacei, toties ſuperati, aquam ſiccandi virtute alcalinâ præditam.

Utrum in œdipi ſummo, ſub genu, ponendus *fonticulus*? Clauſos quidem tumores glanduloſo-pingues ſervari velim: quoniam tamen obe

ali

aliàs ulcuſcula talia artificialia facilè ferunt, forſan & hoc emunctorium poterit concedi.

Denique in Miſc. N. C. 3. 4. app. quæ ad monſtroſum exceſſum pervenerat *Natta* declaratur *incurabilis*, & teſtimoniis aliorum fruſtra in curandis ſimilibus occupatorum confirmatur. Nec hoc ſatis, etiam *nocentia* referuntur, interque ea in ſpecie *vapor aceti*.

Quodſi tamen tumor talis non in facto eſſe, ſed *in fieri* adhuc veniat curandus, utrum in tali caſu tutum adhibere *repellentia*? Pro reſponſione remitto de talibus ſolicitum ad diſp. B. Dn. D. *Gerlachi*, ſub præſidio *B. Avi* habitam, ubi hoc thema ex profeſſo ſic tractatum inveniet, ut non adeò difficilis futura ſit applicatio ad diverſas cauſas & caſus.

Et quid videtur de illo *Wedelii*, quo paragraphum de tumoribus ab aberratione archei deducendis claudit? *Tanti eſt hæc ipſa cauſa, ut in hâc ſolâ ſæpè nervus totius curationis, in corrigendo puta errore hoc locali, conſiſtat.* Non difficilis ero in concedendo. Cauſam autem communem faciant cum medicis philoſophi, quos vexat difficilis de Ideis doctrina.

Cæterùm quæ inſuper huc referri poſſent, remittendo ad ſua loca transmittam. Curatio œdematis podagrici haberi poteſt ex laud. diſp. *Stahlii*, ubi inter alia laudes *pilul. balſamicarum*: Curatio pedum tumidorum poſt purpuram albam, ſ. febrem miliarem malè curatam, per purgantia, diuretica, antiſcorbubica, traditur ab *Hamiltono*. Si quis conſilia ad obeſitatem nimiam velit conferre, evolvat *Dolæi* op. laud.

De *Salivatione* in tali caſu procurandâ tantum nobis conſtat: Fato non ita pridem triſti extincta fœmina circumtulit pariter brachium anticum conſtanter ita tumidum, cujus quidem molis principium imputabat *ſcabiei* ab unguento *ſiccatæ*, anno ætatis undecimo, cuj cùm poſt aliquot annos à febre acutâ morbilloſâ accederent menſium defectus & languor, cum gravibus querelis præcordialibus, fruſtrà variis tentatis, tandem, præmiſſis vomitibus & venæ ſectionibus ad deliquia uſque, curam chirurgi ſuſtinuit ſalivatoriam. Et ſub durâ tali tractatione cum toto corpore ſatis extenuato diminutus in tantum fuit ille brachii tumor. Verùm enim verò habitu corporis poſtea benè iterum nutrito, rediit etiam brachium ad priſtinam craſſitiem, reſtituto quidem vel tandem fluxu menſium, & ipſâ melius valente; ſed obnoxiâ per idem brachium *eryſipelati*, propter quod balneavit in viciniâ, idque benè tuliſſe videbatur. Atat inter querelas alterius generis & hæc tumidi brachii moleſtia fuit toleranda ad uſque vitæ finem.

Tantum Occaſione Oedipi!

Quod

QUod ſupereſt chartæ, ne maneat vacuum, habeat pro *Appendice* vel Coro
lariis particulam ex *Hiſtoriâ Patriæ Naturali*. Etenim *Kirchemium*,
ma *Reſpondentis* Mater & Nutrix, ad rivos per ſylvas verſus alpes, in fodin
maximè lapidis ſciſſilis, à pluſquàm ſeculo, à temporibus *Bauhini*, foſſi
um, & in minerali regno animalis reliquiarum, tantam copiam, mirum ad
varii generis concurſum, ſubminiſtrat, ut tam ratione materiæ quàm figuræ
primo aſpectu non poſſit non eſſe admirationi.

I. Inter talia nobis nova, digna quæ publico innoteſcant, & in diſputati
nem vocentur, quid ſint, & unde veniant, (loco n. quo leguntur & eruunt
facta non videntur.) ſunt *Aſteriæ*: Non æquè illi, quaſi trochiſci, aut bre
columnulæ, ſed potiùs *longi* admodùm, *entrochi* (neſcio quibus alibi nominib
inſigniti) pluſquàm ſpithamæi, quin cubitales, non modò *ſimplices*, multi, *par*
leli, ſed etiam *ramoſi*, à trunco craſſiore in longitudinem gracilem ita p
tenſi, ut diſtinctè tamen ſuos ſervent *articulos*; integri, fracti, ferruminati,
Vulgò conſtant materiâ *Seleniticâ*, ſed miramur jam quoque *pyriticam*, qu
æneam, non per armaturam modò ſuperficialem, ſed intimè, ſolidè. Q
aliud eſt in rerum naturâ? Quidve in figuris *Geſneri*, *Rumphii*? quod huc q
dret: Ac *Stellæ marinæ* rarioris, majoris, rami aut brachia. Unde? niſi à *m*
Quo fato? Niſi per *diluvium*. &c.

II. Effodiuntur opes illæ curioſorum ex *lapide ſciſſili*, cujus ſtrue interc
untur, non quidem in maſſâ continuâ, ſed inter *ſtrata*, per ſecula recondi
nuper detectæ. Prætenditur autem notabile phænomenon obſervari jam
ſatis conſtanter in ſitu & reſpectu ad mundi plagas. *Laminæ* illæ ſciſſiles, pla
variè craſſæ, (quarum gratiâ foſſores in profundum penetrant, ut tegulas
ædibus eruant, cæterarum nobis curioſarum rerum plerumque incurii.) lon
latæ, multæ ſunt & ſibi contiguæ, per rimas, fiſſuras, anguſta interſtitia: *Aec*
vocant. Hæc tendentia in plano horizontali obſervat *Lineam Meridianam*
vel ipſis foſſoribus ſplendente ſole naturale quoddam præſtat *ſciatericum*.
tionem hujus directionis deſideramus ab Ingenioſis, qui nos doceant: *Utru*
cur, limus olim ſubſidens ſiccando ita fuerit fiſſus? *vel* ſolidius jam ſaxum fo
terræ motu juxta hanc lineam olim fractum? Aut, num quid magnetici ſit in
materiâ? Non poſſumus non commendare Vicinis hujus rei examen ulterius acc
tum ad ſolem & magnetem: Et ſimul omnem modum ordinis & ſitûs alienorum
guratorum, ſtratis ibi interceptorum.

III. Inter *acidulas* Patriæ multas nobis non conſtat de ullâ, quæ *cum gallis atra*
tum præbeat, hinc *martis* particeps ſit, præter illam, quæ *Hattenhovæ*,
dem regionis pago, propinqua eſt; ulteriori proin examine digna.
Sic autem confirmantur, quæ extant in *deſcr. font. bollens.* p. 16.

SOLI DEO GLORIA.